

آشنایی با بازارهای مالی بین المللی

بازار فارکس

بازارهای مالی، موج سوم اقتصادی هستند که عمدتاً شامل معامله و تجارت بر روی ارزش و مالکیت معنوی مواردی چون ارز، طلا، اوراق قرضه سهام و... هستند. نمونه هایی که فرد در طی مالکیت خود حتی یکبار هم آنها را لمس نمی کند. ولی از رشد و پویایی آنها سود برده و از نزول و کاهش ارزش آنها متحمل ضرر و زیان میشود. امروزه این بازارها نقش بسیار مهمی در تولید درآمد و ثروت محسوب میشوند بطوری که به عقیده برخی کارشناسان هرگاه منابع مالی از بازارهای مالی به خزانه کشور وارد شود، موجبات تقویت پول کشور و ایجاد ثبات اقتصادی در آن کشور خواهد شد که متأسفانه در کشور ما قضیه درست برعکس عمل می شود و حساب ذخیره ارزی، مأمّن و ذخیره خوبی برای تزریق به بازارهای مالی و غیر مالی کشور شده است. البته شرط لازم برای ورود به بازارهای مالی ریسک پذیری بالای افراد و شرط کافی برای سودگیری از این بازارها مجهز شدن به دانش و کسب مهارت و تخصص لازم در این زمینه است.

یکی از بازارهای مالی جهانی، بازار تبادل ارز خارجی یا "فارکس" می باشد که با گردش روزانه ۲ تریلیون دلار، بزرگترین بازار مالی جهان لقب گرفته است. بازار ارز جهانی شامل؛ فارکس، سرمایه و پول است که ایران با توجه به ذخایر ارزی بسیار بالای حاصل از فروش نفت در این بازار فعال است.

بطوری که در ایران بانکها برای پوشش برخی از هزینه های خود و کسب میزان معینی درآمد به معامله در این بازار توسط افرادی مجرب و آموزش دیده می پردازند و این کار در اداره بین الملل بانکهای دولتی و خصوصی صورت می گیرد که بسیار پر ریسک همراه با سود قابل توجهی برای آنان است.

با توجه به ادامه بحران بازدهی منفی بورس تهران و سایر سیاستهای پولی دولت، این بازار توجه بسیاری از سرمایه داران ایرانی و بخصوص جوانان را به خود جلب کرده است. مطابق یک قانون اقتصادی، سرمایه

عمدتاً به سوی بازاری در حرکت است که بالاترین سود و بازدهی را به آن سرمایه بدهد و در بازارهای مالی پر ریسک نیز افراد به ازای پذیرش ریسک بالاتر، خواهان سود و بازدهی بالاتر هستند.

با توجه به سیاستهای پولی دولت مانند کاهش نرخ سود اوراق قرضه دولتی و کاهش نرخ سود سپرده های بانکی، افزایش نقدینگی و همچنین روند منفی بازار بورس تهران، بازار فارکس مأمّن بسیار مناسب برای سرمایه های خارجی از بازار پول کشور شده است و با توجه به موارد یاد شده و سیستم ضعیف اقتصادی کشور، شاید خروج سرمایه ها از بازار بورس و هدایت آن به سوی بورس های جهانی خیلی عجیب به نظر نرسد.

دلایل زیادی برای جذب سرمایه گذاران به این بازار وجود دارد. برای مثال، فرد می تواند با گشایش یک حساب چند صد یا چند هزار دلاری در یکی از بانکهای خارجی، ۲۴ ساعته به معامله برای خود بپردازد. معامله گر میتواند ضمن انجام معامله در هر لحظه که بخواهد بتواند با شکار موقعیت ها بهترین استفاده را از شرایط بازار ببرد و وجود مدیریت ریسک در جهت یافتن شرایط مناسب، برای ورود به بازار در هنگام رونق و خروج از بازار، در هنگام رکود، از دیگر ویژگی های مثبت این بازار می باشد. در این بازار خود تنها ۰/۱٪ از کل سرمایه خود را برای هر معامله مورد استفاده قرار می دهد. زیرا بورورکر یا کارگذار مربوطه، اعتباری تا صد برابر آن را در اختیار معامله گر قرار می دهد.

با فردی که در یکی از این نمایندگیها مشغول بکار می باشد در مورد علت ورود به این بازار صحبت کردیم وی گفت: "در سال ۸۰ وارد بورس تهران شدم، ابتدا اوضاع خیلی خوب پیش می رفت و با سود حدود ۱۰۰ درصد سرمایه خود مواجه شدم. اما از سال ۸۳ شرایط تغییر کرد. شرکتها سرمایه لازم را برای افزایش قیمت سهام خود نداشتند و همین مسئله منجر به

بحرانی شد که تا امروز نیز دامن گیر آن شده است. وی از خارج کردن سرمایه خود از بورس تهران و ورود به بازار فارکس ابراز رضایت می کند می گوید: "معامله در این بازار نیاز به دانش بالایی دارد و این باعث میشود افرادی که اطلاعات کمی دارند، در آن ضرر کنند، شاید به جرات بتوان گفت که تنها ۰/۷٪ از معامله گران ایرانی در این بازار سود می برند، زیرا مردم ایران شناخت کمی از این بازار دارند. این نکته قابل توجه است که در چند سال اخیر تعدادی از افراد و موسسات، بخصوص شرکتهایی در کشورهای حوزه خلیج فارس با ادعا و تبلیغات گوناگون اقدام به جمع آوری سرمایه های مردم کرده اند و با دادن وعده های دروغین، مبنی بر سود ۳۰ تا ۱۰۰ درصد، موجب از بین رفتن پس اندازهای مردم، پولشویی و انتقال ارز به خارج از کشور را فراهم کردند. آنها به علت عدم تخصص، مهارت، امانت و صداقت موجبات ضرر سپرده گذار را فراهم می سازند.

ولی تنها چند موسسه و نمایندگی بورورکرهای خارجی را حائز شرایط مناسب مانند وجود صداقت و امانت برای معامله حسابهای مشتریان خود می داند. و می گوید، "بازار فارکس، نسخه اینترنتی چهارراه استانبول" است و همانطور که سالها نظارت دقیقی بر این منطقه و دلالتی ارزی آن وجود نداشت، امروز نیز هیچ قانونمندی و هدفمندی در مورد اینگونه شرکتهای افراد وجود ندارد.

ناریخچه فارکس

یکی از بازارهای مالی مبتنی بر اقتصاد مجازی بازار تبادل ارزهای خارجی است. تا قبل از سال ۱۸۷۶ ارزش پول هر کشور توسط رهبران آن تعیین می شد اما در بین سالهای ۱۸۷۶ تا جنگ جهانی اول، پول کاغذی پدید آمد. اما باز هم مشکلات حل نشد، زیرا ظهور پدیده پول کاغذی، تورم و بی ثباتی اقتصادی را به همراه داشت. بنابراین از سال ۱۹۴۶ تا سال ۱۹۷۳

اکثر کشورها دارای نرخ ارزی بودند که بر حسب دلار ثابت بود. این همان نظام برتون وودز بود که در پایان جنگ جهانی دوم برنرخهای ارز بی ثبات جایگزین شد. این امر با مشخص کردن نرخ صورت پذیرفت که، بانک مرکزی به خرید و فروش دلار در بازار ارز خارجی می پرداخت. قرار بر این بود که میزانهای برابری ارز طی زمان ثابت بمانند.

نظام ارزی نرخ ثابت، مستلزم آن است که کشورها سیاستهای بسیار مشابهی را دنبال کنند به گونه ای که قیمت کالاها در کشورهای مختلف از روند خارج نشود. در غیر اینصورت کالا در یک کشور ارزانتر از دیگری میشود و این موجب هجوم سایر کشورها بسوی آن کشور می گردد. بنابراین بر اجتناب از چنین تفاوتی میزان تورم باید در یک مسیر هماهنگ قرار می گرفت البته مشکلات به وجود آمده در این نظام میان آمریکا و آلمان قابل ذکر است تورم بیش از حد آمریکا موجب سرازیری سرمایه به سوی آلمان گردید. تراز پرداختهای آلمان دارای مازاد بزرگی گردید و بانک مرکزی آلمان برای حفظ ثبات ارز ناگزیر مبالغ هنگفتی دلار خریداری کرد. همزمان میزان تورم آلمان نیز رو به افزایش نهاد که دلیل آن تقاضای بیش از حد سایر کشورها از کالاهای آلمانی بود که به این حالت " تورم وارداتی" می گویند همه این عوامل موجب گردید تا قانون برتون وودز مسنوخ اعلام گردد و اقتصاد جهانی بسوی نرخ ارز انعطاف پذیر یا شناور حرکت کند. این درست ابتدای تاسیس بازار فارکس بود.

در ابتدا تغییرات نرخهای ارز بصورت روزانه صورت می گرفت، درست مانند چیزی که امروزه در کشورمان صورت می گیرد اما بعد از سال ۱۹۸۰ همزمان با گسترش کامپیوتر، حجم معاملات به چهل میلیارد دلار در روز افزایش یافت و امروزه از مرز دو تریلیون دلار فراتر رفته است، این بازار بسیار بزرگ است و نه تنها یک فرد بلکه حتی یک دولت بزرگ نیز نمی تواند کاملاً کنترل مسیر و جهت طولانی مدت بازار را بدست گیرد و هر کس با توجه به میزان دانش تخصص و مهارت خود در این بازار به فعالیت می پردازد. دلایل زیادی برای جذب سرمایه ها بسوی بازار وجود دارد:

(۱) ۲۴ ساعت بودن بازار (۲) نقد شوندگی بالا (۳) هزینه پایین معاملات (۴) اعطای میزان سرمایه ای تا صد یا چهارصد برابر سرمایه اولیه توسط بوروک (۵) استفاده از هر دو جهت بازار هم برای خرید و هم برای فروش.

معاملات در این بازار از طریق افتتاح حساب توسط یکی از شرکتهای واسطه معاملات بازگانی که واسطه میان افراد، بانکها و بازارهای جهانی می باشند صورت می گیرد. افراد طبق قراردادی که با بوروکرها (کارگزاران) منعقد می کنند آنها را واسطه معاملاتی

خود قرار می دهند. بوروکرها از طریق واسطه گری در معامله، میزان سود ثابت معینی را کسب می کنند. بعد از ثبت نام یکی از بوروکرها در یکی از کشورهایی که بانک واسطه در آن قرار دارد حسابی به نام سرمایه گذار افتتاح می شود و E-mail مشخصات حساب برای فرد فرستاده می شود. این حساب متعلق بفرد و به میزان مبلغی است که سرمایه گذار در این بازار اقدام به سرمایه گذاری کرده است.

مباحث مربوط به فناوری اطلاعات

تجارت الکترونیک به عنوان یکی از شاخه های فناوری اطلاعات شامل دو حوزه متفاوت از هم می باشد: (۱) e-business (۲) e-commerce. متأسفانه در ایران این دو مقوله به اشتباه بصورت یکجا مورد استفاده قرار می گیرد در حالی که در کشورهای توسعه یافته این کاملاً متمایز از یکدیگر و در حوزه کاری کاملاً متفاوت مورد استفاده قرار می گیرد. می توان گفت تا سال ۱۳۸۳ تنها مباحث مربوط به e-business بیشتر مورد توجه ایرانیان قرار داشت از جمله تاسیس فروشگاههای Online که در آن با طراحی سایتهای تبلیغاتی و معرفی کالاهای قابل عرضه در بازار به مشتری یابی و بازاریابی اینترنتی می پردازند و بعد از قرارداد به تحویل فیزیکی کالا اقدام می نمایند. اما در مورد e-commerce باید به این نکته اشاره نمود که یک اقتصاد مجازی، دانش محور می باشد و امروزه در حدود ۷۵ درصد از سهم تجارت الکترونیک را به خود اختصاص داده است که عمدتاً شامل بازارهای سرمایه گذاری می باشد. قابل ذکر است بازارهای سرمایه گذاری از دو بخش بازار پول و بازار سرمایه تشکیل شده است که، در این مورد نیز در کشور ما این دو بازار که در اصل دو موضوع متمایز می باشد بصورت واحد در نظر گرفته می شود مهمترین بخش e-commerce، Online trading است که هم معامله کالاهای فیزیکی و هم معامله مواردی مانند ارز، طلا، نفت و سهام را شامل میشود. در مورد معامله ارز، سهام و ... می توان این نکته را بیان کرد که در حقیقت معامله گر نوسانات ارزش و مالکیت معنوی آنها را مورد مبادله قرار میدهد.

سخن آخر

بازار فارکس در حال حاضر ۴۰ درصد از حجم تجارت الکترونیک را در دنیا تسخیر نموده است و با توجه به وجود پنج هزار معامله گر، این بازار در ایران جایگاه ویژه ای در بین سرمایه داران و جوانان ایرانی پیدا کرده است. وجود نظام ارزی آزاد در کشورمان، عدم منع قانونی در نقل و انتقال داراییها به صورت گشایش حساب در بانکهای خارجی، هیچگونه منع

قانونی برای معامله در این بازار وجود ندارد، پس به جاست مسئولان بانک مرکزی کشور با ایجاد زیر ساختهای قانونی، سازماندهی، ایجاد دستگاههای نظارتی راههایی برای کنترل نرخ ارز در کشور و هدفمندی نظام ارز برای جلوگیری هرگونه سوءاستفاده در جهت خارج شدن ارز از کشور و به

بازار فارکس در حال حاضر

۴۰ درصد از حجم تجارت

الکترونیک را در دنیا تسخیر

نموده است و با توجه به وجود

پنج هزار معامله گر، این بازار

در

ایران جایگاه ویژه ای در بین

سرمایه داران و جوانان ایرانی

پیدا کرده است

هدر رفتن سپرده های مردم و پولشویی در نظر بگیرند تا دلیل بی توجهی و عدم نظارت به مشکلاتی مانند گلدکوئیست، صندوق های قرض الحسنه یا کلاهبرداری در مورد پیش فروش خانه های نوساز، برخورد نکنیم.